

Uppföljningsbeslut

**efter kvalitetsgranskning av undervisningens kvalitet i
högstadiets undervisning om kunskapsområdet
sexualitet, samtycke och relationer vid Högbyskolan i
Region Gotland**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19–20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av undervisningens kvalitet i högstadiets undervisning om kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer vid Högbyskolan. Granskningen genomfördes under vårterminen 2024.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen fem utvecklingsområden som angetts i beslut den 28 juni 2024, dnr 2023:8098.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Högbyskolan senast den 22 januari 2025 ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Region Gotland har inkommit med en sådan redovisning den 17 januari 2025.

Beslut efter uppföljning:

Skolinspektionen bedömer vidtagna åtgärder på följande sätt:

Utvecklingsområde 1: utveckla samplaneringen av undervisningen för att synliggöra olika perspektiv så att eleverna ges en helhetsbild och får möjlighet till fördjupning av kunskapsområdet

Region Gotland har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten på skolenheten.

Utvecklingsområde 2: arbeta med inslag i undervisningen som ger eleverna möjlighet att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till hedersproblematik

Region Gotland har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten på skolenheten.

Utvecklingsområde 3: arbeta aktivt med strategier för ett tillitsfullt klassrumsklimat

Region Gotland har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten på skolenheten.

Utvecklingsområde 4: integrera frågor om intolerans, destruktiva jargonger och normer i undervisningen

Region Gotland har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten på skolenheten.

Utvecklingsområde 5: gör eleverna delaktiga i undervisningen utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer

Region Gotland har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten på skolenheten.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Bakgrund

Utvecklingsområde 1

Bedömningen var att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande:

- utveckla samplaneringen av undervisningen för att synliggöra olika perspektiv så att eleverna ges en helhetsbild och får möjlighet till fördjupning av kunskapsområdet

Av huvudmannens redovisning framgår att skolledningen tillsammans med personalen tagit fram ett årshjul för undervisningen i kunskapsområdet. Det framgår av årshjulet att olika områden inom sexualitet, samtycke och relationer förekommer i undervisningen under samtliga av högstadiets tre år. Skolledningen har därutöver gett lärarna extra planeringstid för att i olika konstellationer samplanera undervisningen med syftet att synliggöra olika perspektiv för att eleverna ska ges en helhetsbild och få möjlighet till fördjupning av kunskapsområdet. Huvudmannen uppger vidare i sin redovisning att lärarna kommer att delta på Skolverkets kurs *Sexualitet, samtycke och relationer*, vilket skolledningen redan gjort.

Huvudmannen gör bedömningen att lärarna genom att de i högre utsträckning numera samplanerar undervisningen kopplad till sexualitet, samtycke och relationer kommit till insikt med fördelarna att samarbeta kring undervisningen om kunskapsområdet. Huvudmannen uppger därutöver att lärarna inom ramen för sitt ökade samarbete tagit fram undervisningsmaterial som kommer bidra till att ge eleverna en fördjupad kunskap. Huvudmannen bedömer att åtgärderna på längre sikt kommer bidra till att eleverna tydligare ser en röd tråd i undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer.

Utvecklingsområde 2

Bedömningen var att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande:

- arbeta med inslag i undervisningen som ger eleverna möjlighet att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till hedersproblematik

Av huvudmannens redovisning framgår att lärarna under höstterminen 2024 genomgick en kompetensutvecklingsinsats anordnad av en extern aktör. Inom ramen för insatsen tog lärarna del utav tre föreläsningar och utarbetade gemensamt arbetsmaterial till olika ämnen bland annat för att kunna arbeta med inslag i undervisningen som ger eleverna möjlighet att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till hedersproblematik. Lärarna har vidare inom ramen för arbetslaget studerat ett material framtaget av en organisation som arbetar för barns rättigheter som handlar om hederskultur och maktstrukturers problematik. Lärarna har även genomfört lektioner som föreslås i materialet. Det framgår vidare av huvudmannens redovisning exempel på lektionsupplägg och arbetsuppgifter som lärarna genomfört. Eleverna har bland annat fått arbeta med den så kallade våldspyramiden och sett en film som skildrar hedersproblematik i 1700-talets Europa.

Huvudmannen bedömer att de genomförda kompetensutvecklingsinsatserna stärkt lärarna att arbeta med frågor kopplade till hedersproblematik. Huvudmannen gör även bedömningen att lärarnas ökade samplanering av undervisningen lett till att den blivit mer återkommande och minskat risken för att endast de elever som har lärare som arbetar med att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till hedersproblematik får möta sådan undervisning. Huvudmannen uppger vidare att på längre sikt kommer de vidtagna åtgärderna bidra till att eleverna kommer bli rustade med kunskaper och värden för att kunna ha trygga och respektfulla relationer.

Utvecklingsområde 3

Bedömningen var att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande:

- arbeta aktivt med strategier för ett tillitsfullt klassrumsklimat

Av huvudmannens redovisning framgår att personalen i olika forum återkommande har arbetat med frågor kopplade till ett tillitsfullt klassrumsklimat. Detta arbete har lett till konkreta åtgärder, bland annat har lärarna och eleverna arbetat med språkbruk. Eleverna har också fått

möjlighet att lämna anonyma frågor i frågelådor, i syfte att kunna ställa mer känsliga frågor kopplat till undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer. Av huvudmannens redovisning framgår vidare att skolan från och med höstterminen 2024 påbörjat en treårig utbildning kopplat till inkluderande beteendestöd som involverar såväl lärare som elever samt vårdnadshavare. Utbildningen syftar till att skapa tydliga rutiner samt arbetsro.

Huvudmannen uppger att lärarna genom granskningen blivit mer medvetna om hur eleverna upplever klassrumsklimatet. Lärarna har arbetat medvetet med att eleverna ska känna sig trygga att uttrycka sig i klassrummet, exempelvis genom klassrumsplaceringar och diskussioner om ett tryggt klassrumsklimat. Huvudmannen bedömer vidare att de vidtagna åtgärderna på längre sikt kommer leda till att eleverna, oberoende av könstillhörighet, kan arbeta tillsammans på ett tillitsfullt sätt.

Utvecklingsområde 4

Bedömningen var att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande:

- integrera frågor om intolerans, destruktiva jargonger och normer i undervisningen

Av huvudmannens redovisning framgår att lärarna, i enlighet med det framtagna årshjulet, arbetar med intolerans, jargonger och normer inom ramen för undervisningen. Eleverna får bland annat i ämnet svenska läsa en bok som handlar om dessa områden och läraren har medvetet anpassat sitt arbetssätt för att kunna skapa diskussioner bland eleverna, där läraren exempelvis bitvis har högläsning ur boken och stannar upp för att diskutera olika frågor. Av huvudmannens redovisning framgår vidare att varje tendens till intolerans eller destruktiva jargonger uppmärksammas och tas omedelbart om hand på olika sätt beroende på vad som skett.

Huvudmannen bedömer att de vidtagna åtgärderna inneburit att lärarna numera i högre utsträckning samplanerar sin undervisning för att kunna möta eleverna i frågor kring intolerans, destruktiva jargonger och normer. Huvudmannen uppger att eleverna mer aktivt diskuterar dessa frågor med lärarna.

Utvecklingsområde 5

Bedömningen var att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande:

- gör eleverna delaktiga i undervisningen utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer

Av huvudmannens redovisning framgår att lärarna tagit hänsyn till elevernas synpunkter vid framtagandet av årshjulet som beskriver undervisningen kopplad till sexualitet, samtycke och relationer. Lärarna inhämtar även elevernas synpunkter och önskemål rörande undervisningen om kunskapsområdet på fler sätt, exempelvis genom anonyma frågelådor och genom att fånga upp elevernas frågor inom ramen för undervisningen. Av huvudmannens redovisning framgår vidare att skolan presenterat årshjulet för eleverna samt att de kommer att involvera eleverna i det kontinuerliga arbetet med att revidera årshjulet.

Huvudmannen bedömer att det framtagna årshjulet synliggjort undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer, vilket har underlättat för lärarna att göra eleverna delaktiga i planeringen av undervisningen. Huvudmannen bedömer vidare på längre sikt att de vidtagna åtgärderna kommer bidra till att eleverna får större möjligheter att utöva inflytande och påverka undervisningen.

På Skolinspektionens vägnar

Anna-Carin Kostic
Beslutsfattare

Robert Östberg
Föredragande

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: [Högstadiets arbete med kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer \(skolinspektionen.se\)](https://www.skolinspektionen.se/hogstadiets-arbete-med-kunskapsområdet-sexualitet-samtycke-och-relationer)

Författningsstöd

Bedömningsområde Återkommande, aktuell och fördjupad undervisning

Författningsstöd

Lgr 22 avsnitt 1, *Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.*

Lgr 22, avsnitt 2.8 *Rektorns ansvar.*

Lgr 22, avsnitt 5. *Kursplaner*

2 kap. 25 § skollagen.

Bedömningsområde Ämnesintegrerad undervisning

Författningsstöd

Lgr 22 avsnitt 1, *Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.*

Lgr 22, avsnitt 2.2 *Kunskaper Riktlinjer.*

Bedömningsområde Kritiskt förhållningssätt och förmåga att fatta egna beslut

Författningsstöd

Lgr 22 avsnitt 1, *Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.*

Lgr 22, avsnitt 2.2 *Kunskaper, Mål.*

Bedömningsområde Öppet förhållningssätt och tillitsfullt klassrumsklimat

Författningsstöd

Lgr 22 avsnitt 1, *Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.*

Lgr 22 avsnitt 1, *Skolans värdegrund och uppdrag, Saklighet och allsidighet.*

Lgr 22 avsnitt 1, *Skolans värdegrund och uppdrag, Förståelse och medmänsklighet.*

Lgr 22, avsnitt 2.1 *Normer och värden*.
Lgr 22, avsnitt 2.1 *Normer och värden, Mål*.
Lgr 22, avsnitt 2.1 *Normer och värden, Riktlinjer*.

Bedömningsområde Bemötande och insatser som hävdar de värden som läroplanen anger

Författningsstöd
Lgr 22, avsnitt 2.1 *Normer och värden*.
Lgr 22, avsnitt 2.1 *Normer och värden, Mål*.
Proposition 2009/10:165, *Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet*, s. 634.

Bedömningsområde Elevdelaktighet

Författningsstöd
Lgr 22 avsnitt 1, *Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter*.
Lgr 22, avsnitt 2.3 *Elevernas ansvar och inflytande, Riktlinjer*.